

## *1 skyrius*

Lauke snigo. Stambios, pūkuotos snaigės didumo sulig vatos kamuoliukais gausiai biro iš dangaus, o brėkštanti aušra narsiai mėgino prasiskverbti pro tirštus debesis ir paskelbti naujos dienos pradžia. Marigoldė stovėjo prie virtuvės lango su puodeliu arbatos rankose. Atrodė visai apvalutė su kūdikiškos rožinės spalvos chatu ir prie jo priderintomis pūkuotomis šlepetėmis. Ji su džiaugsmu stebėjo, kaip priešais plytintis gamtovaizdis pamažu nyra iš tamsos ir klojasi prabangiais minkštais pūkais. Antai po lopinėlių iš nakties gniaužtų ištrūko sodas: jau matyti kukmedžių gyvatvorė, gėlių lysvės ir krūmeliai, vaismedžiai gumbuotomis lyg išsukti pirštai šakomis, susigūžę ir tylūs, tarsi giliai įmigę po stora pūkine antklode. Sunku buvo net įsivaizduoti, kad sustingusioje, įšalusioje dirvoje būtų likę kas gyva. Nejau pavasarį vėl pražys putinas ir alyva? Tokį gūdų viduržiemį apskritai negalėjai patikėti, kad ateis pavasaris.

Pro krintančių snaigių šydą pasirodė sodo pakraštyje, šalia Marigoldės vyro Denio pašiūrės, auganti obelis. Kresnas kamienas ir gruoblėtos šakos darė ją panašią į neaiškia mitinę pabaisą, sustingusią keista poza dėl kažkokio senovinio prakeikimo – o gal tiesiog suledėjusią nuo šalčio, nes lauke iš tiesų buvo labai žvarbu. Marigoldės akis pagavo nuo vienos obels šakos liūdnai kadamuojančią tuščią lesyklėlę. Ji vis dar viliojo vieną kitą drąsesnį paukštelį, kurie plasnodami sparneliais lakstė aplink, tikėdamiesi rasti

kokį užsilikusį grūdą. Vakar Marigoldė buvo įpylusi ten lesalo, bet dabar lesyklėlė jau vėl buvo tuščia. Marigoldei skaudžiai pagailo vargšų alkanų sparnuočių – toji lesyklėlė buvo vienintelė jų viltis ištverti per žiemą. Ji nusprendė vos baigusi gerti arbatą iškart autis batus ir eiti įpilti dar lesalo.

Pajutusi, kad kažkas ją stebi, Marigoldė atsigrėžė ir pamatė tarpduryje stovintį Denį – jis su meile žiūrėjo į žmoną. Buvo jau apsirengęs ir susiruošęs eiti į bažnyčią: vilkėjo tamsiai mėlynu kostiumu, ryšėjo kaklaraišti, žili plaukai šone buvo dailiai perskirti sklastymu ir tvarkingai sušukuoti, o barzda pakirpta. Marigoldei jis atrodė labai gražus, mat ji vis dar žvelgė į jį akimis dvidešimtmetės merginos, kokia pati buvo daugiau nei prieš keturiasdešimt metų, kai jiedu pirmąsyk susitiko. Dabar ji kilstelėjo smakrą ir savo ruožtu žaismingai jam nusišypsojo.

– Į ką tu taip žiūri? – paklausė.

– Į tave, – blykstelėjo jis mėlynomis akimis.

Ji palingavo galvą ir vėl nukreipė žvilgsnį į sodą.

– Sninga, – pasakė tyliai.

Jis priėjęs atsistojo šalia ir abu kartu grožėdamiesi sužiuro pro langą.

– Kaip gražu, – atsiduso jis. – Iš tikrųjų gražu! – Tada viena ranka apglėbė žmoną per liemenį, prisitraukė artyn ir pabučiavo į smilkinį. – Pameni, kaip pirmąsyk paėmiau tave už rankos, Golde? Tada juk irgi snigo, tiesa?

Marigoldė nusijuokė.

– Kaskart, kai tik pradeda snigti, tu vis man tai primeni, Deni!

– Nes man ir pačiam gera prisiminti, – droviai šyptelėjo jis. – Nuostabi moteris, graži naktis, krintantis sniegas ir jos ranka mano delne... Tavo rankutė buvo tokia šilta! Ir tu jos neištraukei. Tada supratau, kad galiu turėti vilčių. Tu leidai man laikyti savo ranką. Tais laikais tai buvo didelis daiktas!

– Ak, koks tu senas romantikas! – pasakė ji ir kilstelėjo galvą, puikiai žinodama, kad sulauks dar vieno bučinio.

– Bet tu juk myli savo seną romantiką, – jai į plaukus sušnibždėjo jis.

– O, taip, – atsakė ji. – Tu esi retos rūšies. Tokių, kaip tu, daugiau nebėra. – Ji paplekšnojo jam per krūtinę ir pridūrė: – O dabar eik, sėskis prie stalo, tuoj atnešiu arbatos.

– Tokių, kaip *tu*, irgi daugiau nebėra, – savo ruožtu pasakė Denis ir žengė prie virtuvės stalo, kur Makis – baltai ir juodai dėmėtas katinas – jau laukė jo, įsitaisęs ant kėdės. – Tada, kai paėmiau tavo ranką, išsyk supratau, kad nutvėriau retą brangenybę.

Į vidų apsimiegojusi įslinko jaunėlė jūdviejų duktė Siuzė, vis dar vilkėdama gėlėtą pižamą, apsisiautusi ilgą pilką megztinį ir mūvėdama kojines, su kuriomis miegojo. Šviesūs jos plaukai buvo pasišiaušę, nešukuoti ir it stori karčiai krito ant akių, kurias ji buvo įbedusi į išmanųjį telefoną.

– Labas rytas, brangute, – linksmai pasveikino ją Marigoldė. – Ar matei, kaip sninga?

Siuzė net nepakėlė akių. Argi ji nematė sniego? Kas čia ypač? Ji klestelėjo į įprastą savo vietą greta tėvo ir vos girdimai burbtelėjo:

– Labas rytas...

Denis sugavo Marigoldės žvilgsnį ir jiedu nebyliai susikalbėjo akimis. Marigoldė nukėlė nuo lentynos du puodelius, ketindama užplikyti Deniui arbatos, o Siuzei – kavos, kaip darydavo kiekvieną rytą. Jai patiko įprasta rutina. Ji teikė jai progą jaustis reikalingai, o Marigoldė mėgo jaustis reikalinga. Paskui ji prisiminė, kad jie jau nebe trise, ir nukėlė dar vieną puodelį.

– Vajetau, ar matėt, kas darosi lauke? Kiek sniego! Tuoj visa šalis sustos, – niūriai išpranašavo močiutė, iš lėto šlepsėdama į virtuvę. Marigoldės motina visuomet stengdavosi visur įžvelgti ką

nors bloga ir jausdavosi patenkinta tik tada, kai pavykdavo koki neigiamą dalyką aptikti. – Ar pamenat šešiasdešimt trečiųjų žiemą? – net švilptelėjo įkvėpdama ji. – Tada visą savaitę negalėjom niekur išeiti! Tavo tėvui teko kastuvu mus iš po sniego atkasti. Tada tai jis ir pasitempė nugarą, dievaži! Iš karo grįžo sveikutėlis, o kol atkasė mus iš po sniego, susidirbo sau nugarą. – Sulig tais žodžiais ji tvirčiau įsisiautė į chalata ir net nusipurte: – Kaip gyva to šalčio nepamiršiu! Oooch, kaip kokiam Sibire!

– O tu buvai Sibire, močiut? – abejingai paklausė Siuze, vis dar neatplėšdama akių nuo telefono.

Močiutė nudavė negirdėjusi.

– Mes neturėjom tokios prabangos, kaip centrinis šildymas, kurį jūs turit dabar, Siuze, – pasakė ji. – Tada net kaulai stingo. Langai ir iš vidaus buvo apšalę, o mums tekdavo bėgti per kiemą išvietėn. Tualetu viduje irgi nebuvo. Jūs dabar nė patys nesuprantat, kaip jums pasisekė!

Marigoldė vėl pažvelgė pro langą. Krintantis sniegas labai ją džiugino. Gal visa šalis ir sustos, – valiūkiškai pamąstė ji, – bet užtat atrodys kaip žiemos pasaka!

– Kaip miela, – pasakė močiutė, išvydusi priešais save puodelį karštos arbatos. Sulaukus aštuoniasdešimt šešerių, garbanoti jos plaukai jau buvo baltutėliai, kūnas trapus ir paliegęs, o veidas – raukšlėtas kaip suglamžytas vyniojamasis popierius, tačiau protas liko skvarbus ir tikslus kaip laikrodis. Prabėgę metai daug iš jos atėmė, bet tik ne gebėjimą mąstyti. Marigoldė padavė močiutei laikraštį su kryžiažodžiu, o pati nuėjo prie darbastalio įdėti į skrudintuvą poros riekelių duonos. Močiutė vos prieš savaitę, po daugelio mėnesių švelnių įkalbinėjimų ir raginimų, pagaliau sutiko persikelti gyventi pas Marigoldę su Deniu. Jai niekaip nesinorėjo palikti namų, kur buvo praleidusi visus vedybinio gyvenimo

metus ir kur užaugo abu jos vaikai – Patrikas ir Marigoldė, nors kraustytis tereikėjo vos į kitą to paties keliuko galą. Ji ilgai įtikinėjo puikiausiai gebanti savimi pasirūpinti ir burbėjo besijaučianti taip, lyg būtų prievarta grūdama į Rojaus prieškambarį, nors sakėsi dar nemaž neturinti noro iškeliauti. Vis dėlto, nepaisant visų bumbėjimų, jai pavyko parduoti namą už gana apvalią sumelę. O tada ji persikėlė pas dukterį ir visai patogiai įsikūrė naujajame savo kambaryje. Aišku, pirmiausia išsireikalavo, kad Denis nukabintų paveikslus nuo sienų ir užkabintų jos atsineštus; Denis su įprastu geraširdiškumu pakluso, o Marigoldė padėjo motinai išsikrauti daiktus ir susidėti viską taip, kaip jai patinka. Iš teisybės, motina ir duktė netruko susikurti sau naują kasdienę rutiną. Močiutė aptiko, kad visai smagu turėti, kas atbėga jai patarnauti vos švilptelėjus, o Marigoldė džiaugėsi gavusi dar vieną žmogų, kuriuo reikia rūpintis, nes ji be galo mėgo jaustis naudinga. Ji jau daugiau kaip trisdešimt metų dirbo kaimo krautuvėje ir pašte. Negana to, dar priklausė galybei visokių komitetų – bendruomenės, bažnyčios ir labdaros, nes mėgo būti nuolat užsiėmusi. Net ir sulaukusi šešiasdešimt šešerių Marigoldė nemanė, kad metas būtų pailsėti. O dabar, kai su jais apsigyveno močiutė, Marigoldę jaukiai šildė supratimas, kad ji dar labiau reikalinga.

– Na, man tai sniegas patinka, – pasakė ji, mušdama kiaušinius į keptuvę.

Močiutė, pasibalnojusi nosį akiniais, sprendė savo kryžiažodį.

– Visa šalis tuoj sustos, paminėsit mano žodžius, – linguodama galvą pakartojo ji. – Aš puikiai prisimenu šešiasdešimt trečiųjų žiemą. Gyvuliai tada išdvėsė, žmonės mirtinai sušalo, ir niekas neveikė. Visur tvyrojo pražūtis ir pagedimas.

– Na, o aš prisimenu du tūkstančiai dešimtųjų žiemą, ir mes puikiausiai ją išgyvenome, – atšovė Siuzė, vis dar dėbsodama į savo telefoną.

– Ir ką tu ten darai su tuo daiktu? – paklausė močiutė, skersai stalą bandydama pažiūrėti į anūkės telefono ekraną. – Visą rytą nuo jo akių neatplėši!

– Toks mano darbas, – burbtelėjo Siuzė, pirštais su tobulai nudailintais nagučiais braukdama nuo kaktos užkritusius plaukus.

– Ji yra „influencerė“, – įsiterpė Marigoldė ir linktelėjo Siuzei, nors ši to nė nepamatė. Ji nepastebėjo motinos veide ir išdidumo, tegu ir sumišusio su šokia tokia nuostaba.

– O kas yra „influencerė“? – paklausė močiutė.

– Tai toks žmogus, kuriuo visi nori būti, – vangiai ir be menkiausios ironijos balse paaiškino Siuzė.

– Ji rašo apie madas, apie maistą ir apie... gyvenimo stilių, tiesa, mieloji? – paslaugiai pridūrė Marigoldė. – Po truputį apie viską, o įrašus skelbia savo Instagramo paskyroje. Turėtum pažiūrėti, jos nuotraukos nuostabios!

– Ar tu bent ką uždirbi, taip rašinėdama po truputį apie viską? – pasiteiravo močiutė, nemaž nepatikėjusi, kad būti „influenceriu“ – garbingas ir naudingas užsiėmimas.

– Ateityje ji uždirbs daug, – už dukterį atsakė Denis, mat pinigai buvo skaudi tema. Siuzei dar vasarą suėjo dvidešimt penkeri, bet ji nė neketino kraustytis iš tėvų namų ir susirasti nuosavo būsto, arba bent pasieškoti kokio „padoraus“, jų nuomone, darbo. O ir kam jai kur nors kraustytis, kai motina taip stengėsi, kad jai čia būtų patogiu, ir tėvai už viską mokėjo? Tą menką uždarbį, kurį gaudavo kaip laisvai samdoma žurnalistė, Siuzė išleisdavo drabužiams ir makiažui, plėtodama savo socialinių tinklų platformas, tačiau nė vienas iš tėvų nedrįso jai dėl to priekaištauti. Siuzės charakteris buvo ne iš lengvųjų, be to, padėtį dar sunkino nuolatinis gilus jos susierzinimas, kad įgyvendinti ambicingus tikslus sekasi ne taip sparčiai, kaip ji būtų norėjusi. Negana to, vyresnioji jos sesuo Deizė jau buvo baigusi universitetą ir kartu su italų mylimuoju

prabangiai gyveno Milane, savaitgaliais keliaudavo į Romą ar Paryžių ir turėjo darbą pasaulinio garso muziejuje, o *ji* tuo tarpu tebebuvo įstrigusi mažame kaimelyje, kuriame užaugo, tebegyveno su tėvais ir svajojo apie šlovę ir turtus, kuriais kol kas nė nekvepėjo.

– Aš uždirbu pinigus rašydama į laikraščius ir žurnalus ar panašiai. Man reikia susikurti profilį ir surinkti pakankamai sekėjų, o tai užima laiko, – pasakė Siuzė ir atsiduso, kad tie senukai nieko neišmano apie socialinius tinklus.

– Ak, jūs, dabartiniai žmonės! – šyptelėjo Denis, bandydamas apmaldyti suirzusią dukterį. – Tikra mįslė mums, senukams...

– Aš jau turiu beveik trisdešimt tūkstančių sekėjų Instagrame, – kiek prašviesėjusi pasigyrė Siuzė.

– Tikrai, brangute? – pasakė Marigoldė, nelabai suvokdama, ką tai reiškia, bet spėdama, kad turėtų būti nemažai. Siuzė buvo sukūrusi motinai paskyrą Instagrame, kad ši galėtų lengviau palaikyti ryšį su dukterimis. Ji iš tiesų palaikė su jomis ryšį, nors pati nieko neskelbdavo. Marigoldė ne itin mėgo naudotis išmaniuoju telefonu. Jai kur kas labiau patikdavo šnekėtis su žmonėmis akis į akį.

Denis atsivertė laikraštį ir toliau gurkšnojo savo arbatą. Marigoldė ruošė jam ypatinguosius sekmadienio pusryčius: du kepti kiaušiniai, traški šoninė, dešrelė ir rupių miltų skrebutis su šaukštu keptų pupelių – viskas taip, kaip jis mėgo. Kai ji pastatė priešais jį lėkštę, Denis pakėlė akis į ją ir nusišypsojo, o jo žvilgsnis spindėjo meile. Denis ir Marigoldė vis dar žiūrėjo vienas į kitą su meile ir švelnumu – kaip žmonės, kurių jausmai, bėgant metams, tik sustiprėjo.

– Siuze, ar norėtum ko nors? – paklausė dukters Marigoldė, bet ši neatsakė. Ant veido vėl užkriūtę šviesūs plaukai saugojo ją lyg tanki užuolaida. – Na, tuomet einu palesinti savo paukščių, – nusprendė Marigoldė.

– Jie ne *tavo* paukščiai, mama, – iš po plaukų uždangos su-  
niurzgė Siuzė. – Ir kodėl tu amžinai vadini juos savais? Paukščiai,  
ir tiek.

– Todėl, kad jinai juos maitina, lygiai kaip ir tave, – atsiliepė  
Denis, žiaumodamas dešrele. Likusios sakinio dalies, – *o kadangi  
ji tave maitina ir lepina, tai galėtum būti jai bent kiek dėkingesnė  
ir švelnesnė*, – jis taip ir neištarė. – Ak, kaip skanu, Golde! Gardu-  
mėlis...

– Tokiame šaltyje jie vis tiek neišgyvens, – pareiškė močiutė,  
kuri, vos pagalvojusi apie paukščius, vaizduotėje jau išvydo pilną  
sodą prikritusį jų lavonėlių.

– Ak, mama, tu nepatikėsi, kokie jie ištvermingi!

Močiutė palingavo galvą.

– Na, jei šitaip eisi laukan pusnuogė, tai peršalsi ir pasigausi  
ligą, o tada ir pati nesulauksi pavasario!

– Išbėgsiu tik trumpam, – tarstelėjo Marigoldė ir basnirčia  
įsispyrė į batus, pasičiuupo maišelį su lesalu, padėtą ant lentynė-  
lės prie užpakalinių durų, ir išsmuko į sodą. Ji nekreipė dėmesio į  
motinos raginimus vilktis paltą. Jai pačiai jau gerokai daugiau nei  
šešiasdešimt – negi mama vis dar turi jai nurodinėti, kaip elgtis?  
Marigoldė vylėsi, kad neteks gailėtis, kam įkalbėjo motiną persi-  
kelti pas juos.

Vos žengusi kelis žingsnius per sniegą, Marigoldė net atsiduso  
iš malonumo. Visa kas aplinkui buvo taip balta, minkšta ir tylu!  
Kokia paslaptinga ta magiška tyla, kuri apgaubia žemę sningant!  
Tokio tylumo nebūna jokių kitu metu. Tarsi kas būtų ištaręs bur-  
tažodį ir viską aplinkui sustabdęs, privertęs pasaulį sustingti iš  
nuostabos. Kiek paėjusi per tą tylos gaubiamą žemę, Marigoldė  
nukabino nuo šakos lesyklėlę. Atsargiai pripylė į ją grūdų ir vėl  
kilstelėjusi užkabino ant šakelės. Netrukus pastebėjo nuolatinę  
įnamę – liepsnelę, tupinčią ant Denio pašiūrės stogo. Paukštėlis



stebėjo Marigoldę savo mažytėmis juodomis lyg karoliukai akutėmis, o šokčiodamas per sniegą palikdavo jame aštrių nagučių įspaudus.

– Išalkai, tiesa? – šyptelėjusi pakalbino Marigoldė šį drąsų paukštuką, kuris dažnai pristraksėdavo visai arti jos, kai ji, pritūpusi lysvėje, ką nors ravėdavo arba sodindavo. Pavasarį sode būdavo pilna paukščių, bet dabar buvo lapkričio galas, ir visi gudruoliai jau išskrido ieškoti kur šilčiau. Liko tik šita liepsnelė su savo pūkuota raudona krūtinėle, dar visokie strazdai, įkyruoliai karveliai ir, žinoma, žuvėdros, nes kaimelis buvo įsikūręs vos per porą mylių nuo jūros pakrantės. – Neklausyk, ką kalba močiutė. Tu tikrai išgyvensi, – nuramino liepsnelę Marigoldė. – Aš tave lesinsiu, ir tu puikiausiai ištersi per žiemą, o tada ir vėl ateis pavasaris!

Marigoldei atsitraukus, liepsnelė nedelsdama nutūpė ant lesyklėlės. Jai buvo miela žiūrėti, kaip paukštelis lesa. Greitai čia suskris ir kiti. Tiesiog nuostabu, kaip greitai jie viską sužino – panašu į kaimo „sugedusį telefoną“, – šyptelėjusi pagalvojo Marigoldė. Pravėrusi užpakalines namų duris ji prisiminė, kad metas į bažnyčią. Teks lipti aukštyn rengtis. Stalą po pusryčių nurinks vėliau, jau pasipuošusi. Deniui patikdavo į pamaldas nueiti kiek anksčiau, kad spėtų pasišnekučiuoti su pažįstamais. Marigoldei nesinorėjo versti jo laukti. Jis kiaurą savaitę sunkiai dirbdavo, amžinai prapuolęs savo pašiūrėje, kur iš medžio darydavo nuostabiausius daiktus, kaip jį buvo išmokęs tėvas, todėl sekmadieniais mėgdavo atsipūsti ir pabendrauti su draugais. Marigoldei su Deniu bažnyčia nebuvo tiktai vieta Dievui garbinti; ji jiems reiškė ir bendravimą, malonų pasibuvimą po pamaldų, gurkšnojant arbatą su sausainiais parapijos salėje. Todėl jie visuomet to laukdavo.

Seniau Denis kas vakarą traukdavo į aludę palošti smiginio, išmaukti pintos kitos karčiojo alaus ir paplepėti su draugais. Dabar jis mieliau likdavo namie ir imdavosi savo pomėgio – dirbti figū-

rėlių, kurias jis darydavo pats, savo didelėmis, tvirtomis rankomis, o paskui rikiuodavo ant lentynėlių, kurių buvo prikabinęs visame name. Ten buvo ir senovės riterių, ir Didžiojo karo kareivių, ir visokių išgalvotų būtybių, sukurtų jo paties vaizduotės. Paskutinis jo sumanymas buvo bažnyčia – na, dabar jau ji vis labiau panėšėjo į katedrą, ir Marigoldei atrodė, kad galiausiai jis padirbs visą jų kaimą su žmonėmis, einančiais į pamaldas. Kartais jis triūsavo ištisas valandas, nepratardamas nė žodžio: kruopščiai pjaustydavo plastiką, maišydavo klijus ar įsijautęs piešdavo kaip tikras menininkas. Marigoldė prisiminė tą lėlių namelį, kurį jis buvo padirbęs mergaitėms, kai buvo dar mažos. Tai buvo tikras šedevras, sklidinas meilės: su visais baldais, ąžuolinėmis grindimis, židiniiais ir sienų apmušalais. Nuostabiai kruopščiai sukurtas miniatiūrinis būstas, toli pranokstantis visa, ką būtų buvę galima rasti žaislų parduotuvėse.

Kai Marigoldė pasuko prie laiptų, eidama į viršų rengtis, Siuzė sėdėjo prilipusi prie telefono ir plepėjo su savo vaikinu, vardu Kvankis. Tiesiog nuostabu, kaip buvo persimainęs jos tonas. Atrodė, kad tai visai kitas žmogus. Paniurusi tylenė staiga virto guvia čiauškite. Atikas Baklis, visų vadinamas Kvankiu, ir Siuzė susitikinėjo daugiau kaip trejus metus. Marigoldė jau buvo ėmusi spėlioti, ar jiedu išvis kada susituoks. Šiais laikais poros anaip tol neskubėdavo tuoktis. O kai jiedu su Deniu susipažino, tai greičiau nei per pusmetį patraukė prie altoriaus. Kvankis visai neblogas vyrukas, – pamanė Marigoldė, – kad ir kaip kvailai vadinamas. Abu jo tėvai buvo mokytojai ir jis tebegyveno su jais – didžiuliame jų name mieste. Marigoldei atrodė kiek keista, kad jis niekaip neišsikrausto ir neišsinouoja sau atskiro būsto; šiaip ar taip, sprendžiant iš Siuzės kalbų, tas apželdinimo verslas jam visai neblogai ėjosi. *Ai, jaunimas*, – pamanė ji ir palingavo galvą. O gal kartais jie turi didesnių planų, – dar pasvarstė paskui. Juk ištis – kam leisti

sunkiai uždirbtus pinigus nuomai, jei galima nemokamai gyventi pas tėvus?

Kaip sykis, kai Marigoldė susiruošė lipti žemyn nurinkti pusryčių stalo, suskambo prie jos lovos padėtas telefonas. Ji susiraukė, mažumėlę suirzusi ir nesuprasdama, kas čia sumanė trukdyti juos sekmadienio rytą. Paskui pakėlė ragelį.

– Mama?

Išgirdus ašaringą vyresnėlės dukters balsą, jos irzulys akimirksniu išgaravo.

– Deize! Ar kas nutiko, brangute?

– Aš grįžtu namo.

Marigoldė suvokė, kad duktė kalba ne apie parvažiavimą Kalėdoms. Jos širdis stabtelėjo.

– Kas atsitiko?

– Viskas baigta. – Deizė kalbėjo lyg smaugiama – regis, ji kaip įmanydama stengėsi neverkti. – Išskrisiu pirmu lėktuvu, į kurį pavyks gauti bilietą. – Valandėlę stojo tylą. Marigoldė prisėdo ant lovos krašto, iš paskutiniųjų stengdamasi suvokti, ką išgirdo. Marigoldei patiko Luka. Netgi labai patiko. Jis buvo vienuolika metų vyresnis už Deizę, ir nors pradžioje jai tas kėlė šiokį tokį rūpestį, bet netrukus Lukos žavesys ją papirko – kaip ir tas švelnumas, su kuriuo jis žiūrėdavo į jos dukterį. Be to, jis buvo fotografas – tai atrodė romantiška. Marigoldė mėgo kūrybingus žmones; šiaip ar taip, už vieno iš jų pati ištekėjo, o Luka buvo spalvingas ir aistringas kaip tikras menininkas. Ji nuoširdžiai vylėsi, kad jūdviejų su Deize santykiai bus ilgalaikiai. Buvo beveik tuo tikra. Šešeri metai juk išties nemažai, tad jai atrodė savaime suprantama, kad galiausiai jiedu susituoks ir susilauks vaikų. – Aš taip noriu vėl būti namie, mama! – pridūrė Deizė. – Su tavim ir tėčiu...

– Galėsime viską aptarti prie puodelio arbatos, – pamėgino nuraminti dukterį Marigoldė. – Niekas taip nepataiso ūpo, kaip arbata!

Pajutusi, kad motina mano, jog jų dviejų su Luka išsiskyrimas bus trumpalaikis, Deizė tvirtai pareiškė:

– Viskas baigta galutinai, mama. Aš atgal nebegrįšiu. Mudu su Luka norime skirtingų dalykų, – su aiškiai juntamu liūdesiu bandė paaiškinti ji. – Visiškai skirtingų, – pakartojo vos girdimai.

Padėjusi ragelį Marigoldė susirūpinusi dar kurį laiką sėdėjo ant lovos. Deizei jau trisdešimt dveji. Laikas bėga greitai. Su Luka ji susipažino pirmąkart nuvykusi padirbėti į Italiją, kai universitete baigė italų kalbos ir meno istorijos studijas, o netrukus ir apsigyveno pas jį. Įdomu, apie kokius „skirtingus dalykus“ kalba duktė, – pati sau svarstė Marigoldė ir netruko nuspręsti, kad vienas iš jų veikiausiai yra vedybos. Kas gi daugiau? Negi ji iššvaistė šešerius savo gyvenimo metus tuščiai tikėdamasi, kad bus radusi tą vienintelį? Kokios modernios bebūtų dabartinės merginos, Marigoldė tvirtai tikėjo, kad moters poreikis sukti lizdą vis tiek lieka labai stiprus. Ar Deizė spės susirasti ką nors kitą, kol dar nevēlu?

Nerasdama sau vietos iš nerimo ir negerumo, kurį sukėlė tokios mintys, Marigoldė pamėgino įžvelgti visame tame ką nors teigiamą – tarsi sidabrinį juodo debesies kraštelį. Ir staiga jai net akyse nušvito iš laimės, radus tą teigiamą dalyką: juk Deizė grįžta namo!

Ji puolė laiptais žemyn pas Denį. Rado jį virtuvėje, besikrapštantį prie savo miniatiūrinės bažnyčios. Močiutė irgi buvo nuėjusi į savo kambarį rengtis sekmadienio pamaldoms, o Siuzė svetainėje telefonu tebečiauškėjo su Kvankiu; ji jau daug metų nebeidavo į bažnyčią.

– Skambino Deizė, – uždususi pranešė vyrui Marigoldė. – Ji grįžta namo!

Denis padėjo į šalį teptuką ir nusiėmė akinius.

– Ji išsiskyrė su Luka. Sako, kad jiedu nori skirtingų dalykų.

– O! – nustebo jis. – Ir jiems prireikė šešerių metų, kad tai suprastų?

Marigoldė ėmėsi rinkti nuo stalo indus. Buvo taip įpratusi ap-  
tarnauti savo šeimą, kad darė tai nė nesusimąstydama ir be men-  
kiausio apmaudo, kad niekas niekada nesiteikia jai padėti.

– Bus gera vėl turėti ją namuose, – pasakė ji.

Denis pašaipiai kilstelėjo antakį.

– Žinau vieną žmogų, esantį anaip tol ne už milijono mylių nuo  
čia, kuris tikrai tuo neapsidžiaugs!

– Na, močiutė dabar užėmė buvusį Deizės kambarį, vadinasi,  
Siuzei teks priimti seserį pas save. Šiaip ar taip, juk ten yra dvi lovos!

– Bet Siuzė juk įprato turėti visą kambarį sau, tiesa? – šyptelė-  
jo Denis. – Gal ši patirtis privers ją pagalvoti apie rimtą darbą ir  
nuosavą būstą, kaip manai?

– Vaikai šiais laikais neskuba išsikraustyti. Kažkur apie tai skai-  
čiau, tik nebežinau kur. Jie metų metais gyvena pas tėvus. Ti-  
kriausiai todėl, kad neįstengia įpirkti nekilnojamojo turto.

– Bet juk gyvenime nieko neįpirksi, jei neturėsi darbo, – atsi-  
duso Denis ir apmaudžiai palingavo galvą. – Tu ją per daug lepi-  
ni, – pridūrė jis. – Aš irgi.

– Vieną dieną ji susiras darbą ir išsikraustys, o tada mes jos  
ilgėsime, – statydama keptuvę į kriauklę atsiduso Marigoldė. –  
Kaip gera, kad Deizė grįžta namo!

– Tavim dėtas, pasilaikyčiau šitą naujieną sau, jei norim turėti  
ramų sekmadienį, – pasakė Denis ir atsistojo perkelti savojo baž-  
nyčios modelio ant šoninio stalo.

Marigoldė nusijuokė.

– O, taip, sutinku! Mama pradės aiškinti, kad visuomet žinojo,  
jog nieko iš to neišeis, o Siuzė puls į isteriją. Verčiau kol kas nieko  
joms nesakykim!

Apsitūloję paltais ir užsimaukšlinę kepures, Denis, Marigoldė ir močiutė apsnigtu keliu patraukė į bažnyčią, iki kurios tebuvo penkios minutės ėjimo. Močiutė laikėsi įsikirtusi Deniui į parankę, tarsi tai būtų buvęs gyvybės ar mirties reikalas, o Marigoldė žingsniavo jam iš kitos pusės, susikišusi rankas į palto kišenes. Jie praėjo pro pradinę mokyklą, kurią lankė Deizė ir Siuzė, ir pro kaimo salę, kurioje jos buvo priimtos į skautes. Vis dėlto šis tas buvo pasikeitę: anksčiau kaimelis galėjo pasigirti nuosava degaline, kurios savininkas Regas Takeris, vilkėdamas amžinu savo mėlynu kombinezonu ir kepure, pats pildavo degalus ir išrašydavo vietiniams viso mėnesio sąskaitas. Tačiau dešimtajame dešimtmetyje degalinė virto prašmatniu statiniu su šiaudiniu stogu, kurį dabar storai užklojo sniegas. Regas pasimirė jau prieš daugelį metų ir gulėjo palaidotas šventoriuje, kuris dabar kaip tik atsivėrė jiems prieš akis ties keliuko išsišakojimu. Juodasis strazdas garsiai čiulbėjo, nutūpęs ant paminklo karo aukoms, pastatyto trikampiame vejos lopinėlyje priešais šventoriaus vartus. Prie paminklo padėtas raudonų aguonų vainikas atrodė tarsi kritusiųjų kraujo lašai, kurie, regis, gėrėsi į baltą sniego apklotą.

Močiutė visą kelią nepaliovė skūstis.

– Šitas sniegas tik pirmas kelias valandas gražiai atrodo, o paskui virsta purvina ruda koše, kurioje visi murdosi ir slidinėja. Aš tikriausiai irgi paslysiu ir nūsisku su sprandą. Būtų kaip tyčia mano lemtis, tiesa? Paslysti ant sniego ir nūsisku su sprandą! Juk turėjo kas nors numatyti, kad šitaip bus, ir pabarstyti ant kelio druskos. Bet kur tau! Per naktį viskas apledės, o rytoj aš jau tikrai paslysiu ir nūsisku su sprandą!

Marigoldė nė nemėgino perkalbėti motinos. Buvo jau įpratusi prie amžinų močiutės dejonų, ir tie aimanavimai atšokdavo nuo jos tarsi lietaus lašai nuo skardinio stogo. Priešingai, ji tiesiog grožėjosi sniego nuklotu kaimeliu.

– Kaip gražu, Deni, tiesa? – šnibžtelėjo ji, įsikibdama vyrui į laisvąją parankę.

– Labai gražu, – linktelėjo Denis, patyliukais džiaugdamašis ėjimu per gailų rytmečio orą ir netrukus laukiančiu susitikimu su draugais. – Juk smagu, ar ne, mergaitės? – linksmai šūktelėjo jis. – Kaip draugiškai visi žengiam per sniegą!

– Gal tau ir smagu, Deni, – suniurzgė močiutė. – Bet verčiau tvirtai mane laikyk, kad nepaslyščiau!

– Maniau, kad žadėjot paslysti ir nususukti sprandą *rytoj*, – šyptelėjo Denis.

Bet močiutė jo neišgirdo. Jos dėmesį jau patraukė per vartus einantys ir takeliu prie bažnyčios durų žingsniuojantys žmonės.

– Matau, takelį per šventorių tai nuvalė, – prisimerkusi pasakė ji. – Bet vis tiek nelabai švariai. Verčiau prilaikyk mane iki pat bažnyčios durų, Deni, – paprašė ji žento. – Turbūt reikėjo likti namie ir niekur nosies nekišti tokiu bjauriu oru!

Denis pakluso uošvės nurodymams ir nuvedė ją takeliu iki pat durų, pakeliui sveikindamasis su draugais.

– Ak, kaip šiandien gražu! – susižavėję šūkciojo visi, mat aptarinėti orą yra mėgstamiausias britų užsiėmimas.

– Gavau traukti iš spintos žieminius batus, – pasakė vienas.

– Turėjom nukasti įvažiavimą prie namo, – atitarė kitas.

Tai išgirdusi, močiutė tik apmaudžiai sušnarpstė.

– Mano velionis vyras, telaimina Dievas jo sielą, net nugarą pasitempė, kai sykį reikėjo atkasti mus iš po sniego, – pareiškė ji. – Jūsų vietoje aš pasisaugočiau!

Bažnyčia maloniai kvėpėjo vašku ir gėlėmis. Močiutė pagaliau paleido Denio ranką. Jai nepatiko plepėti su linksmai nusiteikusiai kaimynais, tad iškart patraukė į priekį ieškodama, kur atsisėsti. Marigoldė pareigingai nusekė jai iš paskos.

Kaip ir anksčiau jo tėvas, Denis buvo dailidė. Kaimelyje beveik nebuvo likę namo, kuriame jis nebūtų ko nors dirbęs. Vienur padarė bufetą, kitur – stalą, kelias lentynas ar spinteles virtuvėje; čia sumeistravo žaidimų namelį vaikams, o ten – pašiūrę seneliui sodo įrankiams susidėti. Jis pažinojo kiekvieną kaimelio gyventoją ir mėgo smagiai plepėti su žmonėmis. Dauguma laikė jį neįkainojamu pagalbininku, netgi savotišku šeimos nariu, nes neretai jis tiek pat laiko praleisdavo šnekučiuodamasis, kaip ir rinkdamas savo padarytus baldus. Dažnai pasitaikydavo, kad darbuodamasis kieno nors namuose jis sykiu nemokamai pritaisydavo nulūžusią durų rankeną ar užglaistydavo kokį plyšį vonioje. Toks jis jau buvo, tas Denis – geras ir šaunus žmogus.

Tačiau jo amatas pamažu pradėjo atsiliepti sveikatai. Jam dažnai geldavo kelius ir nuolatos maudė nugarą, pažeistą tampant sunkius daiktus. Jo kairės rankos nykštys buvo visas randuotas – nukentėjęs darbuojantis aštriais įnagiais, kuriuos jis naudojo. Tačiau Denis niekada nesiskųsdavo. Jis manėsi esąs be galo laimingas, kad gali dirbti mėgstamą darbą. O sugadinta sveikata atrodė palyginti nedidelis užmokestis už tai.

Marigoldė didžiavosi savo vyru. Jis buvo puikus meistras.

– Tik duokit jam gabalą medžio į rankas, ir nieko daugiau nereikia, – šypsodamasi sakydavo ji, kai kas nors ateidavo su kokių užsakymu. Ir tai buvo tiesa – Denis jausdavosi laimingiausias, kai triūsavo savo pašiūrėje, įsijungęs *Planet Rock* radijo stotį ir patylomis stebimas ant palangės įsitaisiusio katino Makio.

O užvis labiausiai Denis mėgdavo daryti Marigoldei kalėdinę dovaną.

Jis kasmet dovanodavo jai savo padirbtą dėlionę. Tai nebuvo jokia staigmena, Marigoldė iš anksto žinodavo, ką gaus, bet negalėdavo nuspėti, kaip toji dėlionė atrodys. Šitai visuomet būdavo netikėta. Pirmiausia Denis parinkdavo temą, o tada surasda-



vo paveikslėlius, kuriuos užklijuodavo ant šešių milimetrų storio faneros plokštės ir paskui siaurapjūkliu išpjaustydavo gabalėlius. Tai buvo daug krapštymosi reikalaujantis darbas, bet Denis mėgo krapštytis. Pernykštėje dėlionėje buvo gėlės – jas Marigoldė labai mėgo. Užpernai ji gavo paukščius. Šiomet jis parinko senovišką čiuožyklos vaizdelį – krintant snaigėms, suaugę ir vaikai čiužinėjo ant ledo. Jis rado tą paveikslą labdaros krautuvėlyje ir sumetė, kad Marigoldei patiks. Dabar, sėdėdamas bažnyčios suole, jis nejučiomis prisiminė tą dėlionę ir pajuto vidinę šilumą – panašiai kaip nuo keptos bulvės, kurią vaikystėje mama įdėdavo jam į kišenę, kai žiemą per sniegus turėdavo bristi į mokyklą. Marigoldė visuomet mėgo tas dėliones, o Denis buvo be galo įgudęs jas daryti. Kasmet jis stengdavosi sukurti jai vis didesnę ar išmoningesnę dėlionę, kad būtų sunkiau ją įveikti. O šiemet žinojo pranoksią visas ankstesnes. Šiūmetę dėlionę sudarė daugiau nei šimtas mažyčių gabalėlių, kuriuos sudėlioti jai ilgokai užtruks, nes jis nenufotografavo originalaus paveikslo, į kurį ji būtų galėjusi pasižiūrėti. Jis žvilgtelėjo į žmoną, kuri, įraudusi nuo spartaus ėjimo ir spindinčiomis nuo patirto džiaugsmo rudomis akimis, sėdėjo greta jo. Paimė jos ranką ir spustelėjo. Ji irgi suspaudė jo ranką ir nusišypsojo. Tai pastebėjusi močiutė net caktelėjo liežuviu ir priekaištingai palingavo galvą. Jiedu jau gerokai per seni tokiems dalykams, – niūriai pamastė ji.

Po pamaldų parapijiečiai susirinko salėje puodelio arbatos su sausainiais. Šitą dalį Denis ir Marigoldė mėgo labiausiai, o močiutė – mažiausiai. Visą savo vedybinį gyvenimą ji praleido šiame kaime ir kantriai kentė visą tą bendravimą su žmonėmis, kuriuo mėgavosi jos vyras, bet vos likusi našlė iškart traukdavo namo, kai tik pastorius išpardavo palaiminimą. Bet dabar ji neturėjo kitos išeities, kaip likti su visais, nes buvo priklausoma nuo Marigoldės ir Denio, kurio parankės jai reikėjo, norint saugiai parsigauti namo.

Marigoldė ir Denis tuo metu šnekučiausi su kaimynais – Džonu ir Suzana Glenais. Staiga Marigoldė pajuto, kaip kažkas švelniai paplekšnojo jai per petį. Atsisukusi ji išvydo apvaliną ir entuziastingą Eilinos Atli veidą; šioji, nors jau senokai perkopusi devintąją dešimtį, vis dar per kiekvienas sekmadienio pamaldas grodavo vargonais ir nepadarydavo nė vienos klaidos. Dabar Eilina tiesė Marigoldei jos rankinę.

– Palikai ją suole, – pasakė.

Marigoldė pažvelgė į rankinę ir suraukė kaktą. Tada dėbtelėjo į dešiniąją savo ranką vildamasi, kad išvys rankinę kaip paprastai kabančią ant dilbio. Didžiausiai jos nuostabai, rankinės ten nebuvo.

– Kaip keista, – tarstelėjo ji Eilina. – Matyt, būsiu apie ką nors užsigalvojusi. – *Gal kad Deizė grįžta namo?* – Ką gi, ačiū! – Atsidususi ji pridūrė: – Pastaruoju metu pasidariau gana užmarši. Jau ne pirmas kartas, kai ką nors palieku. O štai tu, Eilina, visai kas kita – tavo protas skvarbus kaip jaunystėje. Tu nieko nepamiršti!

– O man jau devyniasdešimt dveji! – išdidžiai pareiškė Eilina. – Bet protelis vis dar vietoje. Matai, mano paslaptis – kryžiažodžiai ir sudoku. Jie priverčia smegenis dirbti. Supranti, galva kaip raumenys – turi mankštintis.

– Mano mama kasdien sprendžia kryžiažodžius.

– Ir pažiūrėk į ją! – Jos abi pasisuko į močiutę, kuri su puodeliu arbatos rankoje guodėsi pastoriui, kad niekas nepabarstė kelio druska. Pastorius klausėsi jos, pasitelkęs kantrybę, kurią Viešpats suteikė jam būtent tokioms akimirkoms. – Jos protas irgi toks pats, kaip jaunystėje, tiesa?

– O, taip!

– Koks jausmas gyventi su ja?

– Manau, kad jai geriau pas mus. Tėtis mirė jau prieš penkio-lika metų, ir viena pati ji jautėsi labai vieniša. Jai nepatinka turėti

augintinių, užtat nei šuns, nei katės neįsitaisë, kad palaikytų draugiją. Tiesa, mūsų Makį dar šiaip taip pakenčia, bet jis irgi stengiasi nesipainioti jai po kojomis. Šiaip ar taip, jam rūpi tik Denis. Atrodė visai suprantama, kad ji turi persikelti pas mus – juk senasis Deizės kambarys liko tuščias ir niekas jame negyveno. Tai mažiausia, ką galiu padaryti. Ji juk rūpinosi manim aštuoniolika metų, tiesa?

– Tu gera mergaitė, Marigolde, – pagyrė ją Eilina, plekšnodama jai per ranką. – Iki rytojaus, – pridūrė atsisveikindama, nes kasdien devintą ryto užsukdavo į kaimo krautuvej – ne todėl, kad būtų prirėikę ko nors nusipirkti, o kad daugiau nelabai turėdavo, ką veikti.

Marigoldė užsikabino rankinę ant rankos, vis dar negalėdama suprasti, kaip sugebėjo ją pamiršti. Iki šiol ji nebuvo iš tų, kas visur mėtė savo daiktus. *Ko gero, aš iš tikrųjų senstu*, – su liūdesiu nusprendė ji ir mintyse vėl ėmė ieškoti ko nors gero nuotaikai praskaidrinti. Ir netrukus rado: *Deizė grįžta namo...*